

EUROOPA KOHTU OTSUS

16. veebruar 1978*

Märksõnad

1. Institutsiooni õigusaktid – Määrus – Geograafiline kohaldamispiirkond
(EMÜ asutamislepingu artikkel 189)
2. Merekalandus – Ühine poliitika – Liikmesriikide suveräänsuse või jurisdiktsiooni all olevad veed – Piirangud – Siseriiklikele seadustele osutamine – Tähendus
(Nõukogu määruse nr 101/76 artikli 2 lõige 3)
3. Meri – Kalavarud – Kaitsemeetmed – EMÜ pädevus – Mitterakendamine – Liikmesriikide ajutine pädevus – Koostöökohustus
(Ühinemisakti artikkel 102, EMÜ asutamislepingu artikkel 5)
4. Samaväärne kohtlemine – Diskrimineerimine – Keeld – Eristamiskriteeriumid – Varjatud diskrimineerimine – Keelamine
(EMÜ asutamislepingu artikkel 7)
5. Merekalapüük – Tegevus – Riiklikud meetmed – Juurdepääs kalastusvöönditele – Piiramine – Kriteeriumid – Diskrimineerimine – Keeld
(EMÜ asutamislepingu artikkel 7, määruse nr 101/76 artikkel 2)

Kohtuasjas 61/77,

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON, esindaja õigusnõunik õigusliku esindaja ülesannetes John Temple Lang, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o õigusnõunik Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

hageja,

keda toetab

MADALMAADE KUNINGRIIK, esindaja G. W. Maas Geesteranus, välisministeeriumi õigusnõuniku asetäitja õigusliku esindaja ülesannetes, keda abistab põllumajandus- ja kalandusministeeriumi õigusteenistuse juhataja M. J. Kuiper, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Madalmaade saatkond,

menetlusse astuv pool,

versus

* Kohtumenetluse keel: inglise.

IIRIMAA, esindaja Liam J. Lysaght, chief state solicitor õigusliku esindaja ülesannetes, keda abistab R. J. O’Hanlon, S. C., kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Iirimaa saatkond,

kostja,

mille esemeks on nõue tunnistada, et merekalanduse valdkonnas teatavaid piiravaid meetmeid kehtestades ei täitnud Iirimaa EMÜ asutamislepingust tulenevaid kohustusi,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed M. Sørensen ja G. Bosco, kohtunikud A. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O’Keefe,

kohtujurist: G. Reischl,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 13. mai 1977. aasta hagiavaldusega algatas komisjon EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi, milles nõutakse, et tunnistataks, et seoses teatavate piiravate meetmete võtmisega merekalandussektoris ei täitnud Iirimaa asutamislepingust tulenevaid kohustusi.

Kohtuvaidluse taust, seos kohtuasjaga 88/77 ja ajutised meetmed

2. Kohtuvaidluse aluseks olevaid asjaolusid pooled ei vaidlusta.

3. Kõigepealt tuleb märkida, et oma 30. oktoobri 1976. aasta Haagi istungil võttis nõukogu vastu resolutsiooni, mis kinnitati ametlikult 3. novembril (edaspidi „Haagi resolutsioon“), millega lepiti kokku, et liikmesriigid laiendavad alates 1. jaanuarist 1977. aastal kooskõlastatult kalastusvööndeid 200 meremiili kaugusele Põhjamere ja Atlandi ookeani põhjaosa rannikust.

4. Samas resolutsioonis otsustas nõukogu, et alates sellest kuupäevast reguleeritakse nende kalastusvööndite kalavarude kasutamist kolmandate riikide laevade poolt ühenduse ja asjaomaste riikide vahel sõlmitud kokkulepete abil, ning kinnitas samal ajal põhimõtte, mille kohaselt tegutsevad liikmesriigid pädevates rahvusvahelistes organisatsioonides kalandusküsimustes koordineeritult.

5. Lisaks sellele osutas komisjon mõnele ühendusesisese korralduse aspektile kalanduse valdkonnas ning tõi seejuures esile vajaduse töötada välja kalavarude säilitamise ühismeetmed, jättes liikmesriikidele samas võimaluse võtta kuni ühise korralduse rakendamiseni koostöös komisjoniga ajutisi meetmeid (resolutsiooni VI lisa).

6. Samas resolutsioonis väljendas nõukogu soovi kohaldada Iirimaa kalanduse püsiva ja kindla arengu tagamiseks ühise kalanduspoliitika põhimõtteid.

7. Seejärel pöördus nõukogu uuesti tagasi oma otsuste juurde ühenduse kalavarude ühise kaitse- ja halduskorralduse kohta, mis olid tehtud talle komisjoni poolt 8. oktoobril 1976. aastal esitatud määruse ettepaneku (EÜT C 255, lk 3) alusel.

8. Seoses tekkinud probleemidega tegi komisjon 3. detsembril 1976. aastal ettepaneku kehtestada ajutised meetmed, seda ettepanekut on komisjon järgnevalt muutnud, et võtta arvesse nõukogu istungil tekkinud erimeelsusi.

9. Iirimaa valitsus osales aktiivselt nõukogu töös nende küsimustega ning esitas 13. detsembril 1976. aastal kavandatavate kaitsemeetmete kohta lisaettepanekud.

10. Need ettepanekud hõlmasid mitut sätet, näiteks töötluslaevadest loobumine, eraldi kaitsevööndite loomine teatavate liikide kaitseks, teatavate püügimeetodite keelustamine ning loobumine enam kui 95 jala pikkuste või enam kui 1000 hj võimsusega püügilaevade kasutamisest vööndis, mis ulatub 20 meremiili kaugusele rannikust.

11. Tööde selles järgus juhtis Iirimaa delegatsioon pidevalt nõukogu tähelepanu kiireloomulisele vajadusele võtta kaitsemeetmeid ning teatas, et kui kiiret kokkulepet ei saavutata, kavatakse Iirimaa võtta ühepoolsed meetmed.

12. Seda hoiatust korrati uuesti nõukogu 8. ja 9. veebruari 1977. aasta istungil, kus kokkulepet samuti ei saavutatud, seejärel juhtis komisjon 11. veebruari 1977. aasta kirjas Iirimaa valitsuse tähelepanu asjaolule, et liikmesriigil ei ole õigust kehtestada kaitsemeetmeid enne komisjonilt nõu küsimist ja nende meetmete kinnitamist komisjoni poolt Haagi resolutsiooni alusel, lisades, et nõukogus toimunud arutelu ei saa sätestatud menetlust asendada.

13. Oma 14. veebruari 1977. aasta teatises meenutas Iirimaa välisministeerium 13. detsembril 1976. aastal Iirimaa poolt tehtud ettepanekuid ning teatas komisjonile, et „kahjuks otsustas valitsus, et kõnealust küsimust ei ole võimalik rohkem edasi lükata ning et ta peab võtma ühepoolsed ajutised säilitusmeetmed“, lisades võetavate meetmete üldise kirjelduse ja teatades, et nende meetmete kehtestamiseks vajalikud määrused kinnitab kalandusministeerium järgmisel päeval, 15. veebruaril.

14. Tegelikult kinnitas Iirimaa kalandusminister kaks vastavat määrust 16. veebruaril 1977. aastal, neist esimene kannab nimetust „Sea fisheries (conservation and rational exploitation) order, 1977“ ja selle ülesandeks on takistada kalalaevide juurdepääsu ja piirata igasugust kalastustegevust merepiirkonnas, mis asub Iirimaa kalastusvööndi sees ja mis on põhja poolt piiritletud 56° 30' põhjalaiusparalleeliga, läänest 12° läänepikkusmeridiaaniga ja lõunast 50° 30' põhjalaiusparalleeliga, ning teine kannab nimetust „Sea fisheries (conservation and rational exploitation) (no 2) order, 1977“, millega vabastatakse ülalnimetatud keelust merekalalaevid, mille registreeritud pikkus on väiksem kui 33 meetrit või võrdne sellega või mille masina võimsus ei ole üle 1100 hj (kõnealuseid määruseid nimetatakse edaspidi „Iirimaa meetmeteks“).

15. Pärast kiireloomulist nõuküsimist Iirimaa ja teiste asjassepuutuvate liikmesriikide valitsuste esindajatelt teatas komisjon oma 22. veebruari 1977. aasta kirjas täielikust mittenõustumisest Iirimaa meetmetega ning palus valitsusel peatada nende meetmete rakendamine kuni nõukogu vastavasisuliste otsusteni, mida sel ajal võis eeldada tehtavat peatselt.

16. 25. märtsi 1977. aasta istungi käigus tekkis võimalus saavutada nõukogu liikmete, sealhulgas Iirimaa esindaja laiapõhjaline kokkulepe komisjoni viimaste ettepanekute kohta, kuid ühe liikmesriigi vastuseisu tõttu ei osutunud otsuse langetamine võimalikuks.

17. Seoses selle kokkuleppe ebaõnnestumisega teatas Iirimaa valitsus komisjonile, et 16. veebruari 1977. aasta määrusi hakatakse kohaldama alates sama aasta 10. aprillist.

18. Iirimaa sellise ühepoolse tegevuse tõttu alustas komisjon artiklis 169 sätestatud ettevalmistavat menetlust, mis lõppes asja kohtusseandmisega.

Seos kohtuasjaga 88/77

19. Corki linna (Iirimaa) kohturingkonna district court esitas oma 7. juuli 1977. aasta määrusega EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel seoses kriminaalmenetlusega teatavate Madalmaade kalurite vastu, keda süüdistatakse 16. veebruari 1977. aasta määrustega sätestatud keelu rikkumises, eelotsuseküsimusi, mis võimaldaks kõnealusel kohtul hinnata nende meetmete vastavust ühenduse õigusele.

20. Selle kohtuasja raames, mis on kohturegistrisse kantud nr 88/77 all, esitasid omapoolsed märkused põhikohtuasja pooled ning Prantsuse Vabariigi ja Madalmaade Kuningriigi valitsused ning komisjon.

21. Kuigi kohtuasja raames uuritud küsimused olid põhiosas samalaadsed nagu käesoleva menetluse käigus kerkinud õiguslikud küsimused, esitasid Corki district courti kriminaalkohtus menetletava põhikohtuasja pooled ning Prantsusmaa valitsus

teatavaid selgepiirilisi väiteid, mida tuleks kohtuvaidluse kõikide tahkude vaatlemiseks arvesse võtta ka käesoleva kohtuasja puhul.

22. Selline menetlusviis võtab arvesse poolte õigusi, kuivõrd kõik käesoleva menetluse pooled on hõlmatud ka kohtuasjas 88/77.

Ajutised meetmed

23. Lõpuks tuleb meenutada, et EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel algatatud hagi esitamise hetkel palus komisjon Euroopa Kohtul asutamislepingu artikli 169 ja kohtu kodukorra artikli 83 alusel näha ette ajutised meetmed ning kohustada Iirimaa valitsust peatama kohtuvaidluse aluseks olevad meetmed kuni sisulise kohtuotsuse langetamiseni.

24. Euroopa Kohus tegi selle hagi kohta otsuse ja esitas kaks järjestikust määrust, vastavalt 21. juuni ja 13. juuli 1977. aasta määrused (EKL, lk 937 ja 1411), millest viimasega kohustati Iirimaad peatama vaidlusalused meetmed hiljemalt 18. juuliks 1977. aastal.

25. Iirimaa valitsus teatas, et ta ei rakenda vaidlusaluseid meetmeid alates kohtu määruses osutatud kuupäevast, andes selleks vastavad korraldused oma pädevatele ametiasutustele, ning avaldas veendumust, et ei ole vajadust vastu võtta täiendavaid õigusakte, kuivõrd kohtu määrus „on selles osutatud jõustumishetkest alates omandanud Iirimaa seaduse jõu ning muudab vastavalt selles sätestatule alates kõnealusest kuupäevast kehtetuks kaks sea fisheries order’it“.

26. Esitatud selgituste kohaselt tuleneb ülalkirjeldatud asjaolu Iirimaa põhiseadusest ja 1972. aasta seadusest Euroopa ühenduste kohta (European Communities Act 1972), millega sätestatakse ühenduse õigusaktide, sealhulgas Euroopa Kohtu otsuste ja määruste ülimuslikkus Iirimaa siseriiklike õigusaktide suhtes.

27. See seisukoht edastati omal ajal komisjonile ning viimane ei esitanud sellele vastuväiteid.

Kohaldatav õigus

28. Kalandust käsitatakse EMÜ asutamislepingus samaväärsena muude majandustegevustega, kusjuures asutamislepingu artikli 38 kohaselt seostatakse see valdkond põllumajandusega ning sellest tulenevalt ka ühise poliitika kavandamisega.

29. Esimesed kalandusega seotud õigusnormid võeti vastu nõukogu kahe määruse raames, milleks olid 20. oktoobri 1970. aasta määrus nr 2141/70 ühise struktuuripoliitika kehtestamisest kalamajanduses asutamislepingu artiklite 7, 42, 43 ja

235 alusel (EÜT L 236, lk 1) ning sama kuupäevaga määrus nr 2142/70 kalapüügitooteturu ühise korraldamise kohta artiklite 42 ja 43 alusel (*ibidem*, lk 5).

30. Sel viisil tehti ühinemisakti põllumajandust käsitleva II jaotise 3. peatüki artiklitega 98 kuni 103 kindlaksmääratud korraldusse mõned muudatused.

31. Nende sätete hulgast tuleb esile tõsta artiklit 102, mille kohaselt „hiljemalt alates kuuendast aastast pärast ühinemist määrab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal kindlaks kalastustingimused, seades eesmärgiks tagada kalastuspiirkondade kaitse ja mere bioloogiliste ressursside säilimine“.

32. Ühenduse laienemise järel võeti kalandust puudutavad sätted üle kahte nõukogu määrusesse, mis põhinesid lisaks ühinemisaktile ka eelmiste määrustega samadel õiguslikel alustel, kõnealusteks määrusteks olid 19. jaanuari 1976. aasta määrus nr 100/76 kalandustooteturu ühise korralduse kohta (EÜT L 20, lk 1) ning sama kuupäevaga määrus nr 101/76 ühise struktuuripoliitika kehtestamise kohta kalamajanduses (*ibidem*, lk 19).

33. Viimatinimetatud määruse artiklis 1 on sätestatud:

„Merevetes kalastamiseks kehtestatakse ühiseeskirjad ja võetakse vastu erimeetmed asjakohaseks tegevuseks ja liikmesriikide struktuuripoliitika kooskõlastamiseks kalamajanduses, selleks et edendada selle tööstusharu harmoonilist ja tasakaalustatud arengut majanduses tervikuna ning soodustada mere ja sisevete bioloogiliste ressursside otstarbekat kasutamist.“

34. Artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Mis tahes liikmesriigi poolt kohaldatavad eeskirjad, mis puudutavad kalastamist nende suveräänsuse või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes, ei või põhjustada erinevusi teiste liikmesriikide tingimustes.“

Liikmesriigid tagavad eelkõige võrdsed tingimused kõigile liikmesriigi lipu all sõitvatele ja ühenduse territooriumil registreeritud kalalaevadele eelmises lõigus viidatud vetes asuvatele püügipiirkondadele ligipääsuks ja nende kasutamiseks.“

35. Ning lõpuks on kõnealuse määruse artiklis 4 sätestatud:

„Kui tekib mõne artiklis 2 nimetatud liikmesriigi merevete teatavate kalavarude ülepüügi oht, võib nõukogu, tegutsedes asutamislepingu artikli 43 lõikes 2 sätestatud korras, võtta komisjoni ettepanekul vastu vajalikud kaitsemeetmed.“

Need meetmed sisaldavad ennekõike piiranguid, mis on seotud teatud liikide püügiga, piirkondadega, püügihooaegadega, püügimeetoditega ja püügivahenditega.“

36. Komisjoni ettepanekul arutas nõukogu kalavarude kaitsmise küsimust uuesti ülalnimetatud Haagi resolutsiooni ettevalmistamise käigus, selle resolutsiooniga lepiti

kokku, et kalastusvööndeid laiendatakse kooskõlastatult 200 meremiili kaugusele Põhjamere ja Atlandi ookeani põhjaosa rannikust.

37. Kõnealuse resolutsiooni lisast VI ilmneb, et nõukogu on nõustunud komisjoni järgmise avaldusega:

„Kuni ühenduse kalavarude väljatöötamisstaadiumis olevate kaitsemeetmete rakendamiseni ei võta liikmesriigid ühepoolseid meetmeid kalavarude kaitseks.

Kui rahvusvahelised kalanduskomisjonid ei saavuta kokkulepet 1977. aastaks ning kui seetõttu ei ole ühenduse iseseisvaid meetmeid võimalik kohe kehtestada, võivad liikmesriigid ise võtta kaitseiseloomuga mittediskrimineerivaid meetmeid, et tagada nende rannikuga piirnevate kalapüügivööndite kalavarude kaitse.

Enne kõnealuste meetmete võtmist peab asjaomane liikmesriik esitama need komisjonile heakskiitmiseks, komisjonilt tuleb nõu küsida menetluse kõikidel etappidel.

Sellised võimalikud meetmed ei ole seotud suunistega, mis võetakse vastu ühenduse kalavarude kaitse alaste õigusaktide kohaldamisel.“

38. Iirimaa valitsus vaidlustas määruse nr 101/76 geograafilise kohaldamisala.

39. Osutades määruse nr 101/76 artikli 2 lõikele 3, milles on sätestatud, et „käesolevas artiklis nimetatud mereveed on need, mida on sellisena kirjeldatud iga liikmesriigi kehtivates õigusaktides“, väidab Iirimaa valitsus, et kõnealune määrus hõlmab Iirimaa vesi vaid sellises ulatuses, nagu need olid kindlaks määratud määruse jõustumise hetkel, s.t enne kalapüügivööndite laiendamist 1. jaanuaril 1977. aastal.

40. Väidetavalt tuleneb sellest, et kõnealuse määruse sätteid ei saa kohaldada merepiirkonnale, mida puudutavad vaidlusalused meetmed, ning et vaid määruse nr 101/76 asjakohase muutmisega oleks võimalik kohaldada seda määrust kõnealuse merepiirkonna suhtes.

41. Komisjoni väitel on selline seisukoht üllatav ega ole tema arvates kooskõlas ühinemisakti artiklite 100 kuni 103 õige tõlgendusega ega määruse nr 101/76 enda sätetega, samuti ei ole see kooskõlas Iirimaa valitsuse seisukohaga, mis esitati Haagi resolutsiooni ettevalmistamisel nõukogu raames tehtud töö käigus ega mitme antud valdkonnas kehtiva õigusnormiga.

42. Komisjon juhib samuti tähelepanu asjaolule, et tõlgendus, mille Iirimaa valitsus annab määruse nr 101/76 artikli 2 lõikes 3 esitatud määratlusele, piirab kalandussektori ühise struktuuripoliitika kohaldamisala vaid väikesele osale liikmesriikide jurisdiktsiooni all olevatest meredest ning ei võimaldaks komisjonil kehtestada säilitusmeetmeid, mis ulatuksid kaugemale omaaegselt 12 meremiili laiusest vööndist.

43. Madalmaade valitsus väidab sellega seoses, et ühenduse õigusnormide geograafiline kohaldamisala on kindlaks määratud kõikide liikmesriikide Euroopas asuvate

territoriaalvete kogusummana ning et seetõttu on iga muudatus, mille liikmesriik teeb oma jurisdiktsiooni all olevate vete kohta, samal ajal ka ühisturu piiride muutmine.

44. Määruse nr 101/76 artikli 2 lõikes 3 sätestatud põhimõte on, et see määrus hõlmab kõiki vesi, mis jäävad määruse kohaldamisalasse liikmesriigi seaduse alusel, sõltumata selle seaduse jõustumise hetkest.

45. Selleks, et määrata kindlaks määruse nr 101/76 geograafiline kohaldamisala, tuleks võtta selle sätete tõlgendamisel arvesse õiguslikku tausta, millesse kõnealune määrus paigutub, ning selle määruse eesmärki ja ülesannet.

46. Kuivõrd määrusi võetakse vastu asutamislepingu alusel, on nende geograafiline kohaldamisala üldjuhul samasugune kui asutamislepingul.

47. Määruse nr 101/76 artikli 2 lõiget 3 tuleb seega mõista niimoodi, et sellega osutatakse kogu ühenduse õiguse kohaldamisalale antud ajahetkel.

48. Seega, kui antud sätte puhul osutatakse eri liikmesriikides oma suveräänsuse ja jurisdiktsiooni all olevate vete kindlaksmääramiseks kehtivatele õigusaktidele, tähendab see, et sellega on mõeldud kõnealuse määruse kehtivusajal kohaldatavaid üha uusi järjestikusi õigusakte.

49. Vaid selline tõlgendus on kooskõlas määruse eesmärgi ja ülesandega, milleks on kehtestada kõikide liikmesriikide territoriaalvetes ühine kalapüügikorraldus.

50. Sellest tuleneb, et mis tahes kõnealuste merepiirkondade laiendamine toob automaatselt kaasa ka määruse kohaldamisala laienemise.

51. Seetõttu tuleb Iirimaa valitsuse poolt määruse nr 101/76 artikli 2 lõikele 3 antud tõlgendus tagasi lükata.

Kohtuvaidluse taust

52. Mõlema kohtumenetluse kõik pooled nõustuvad sellega, et kõnealusel ajal oli meetmete võtmine kalavarude kaitseks Iirimaa jurisdiktsiooni all olevates vetes vajalik ja isegi hädavajalik.

53. Samuti ei vaidlustata asjaolu, et see vajadus püsis vaatamata sellele, et teatavate kolmandate riikide väljapüügid vähenesid kõnealuses merepiirkonnas märkimisväärselt seoses püügivööndi laiendamisega 1. jaanuaril 1977. aastal ja ühenduse vastuvõetud õigusaktidega.

54. Kohtuvaidlus piirdub seega nelja punktiga, mis mõne variatsiooniga on poolte poolt esitatud mõlema kohtumenetluse puhul ning mis hõlmavad

- Iirimaa pädevust,
- Iirimaa poolt antud juhul rakendatavat menetlust,
- küsimust sellest, kas Iirimaa meetmeid võib käsitleda õigete säilitamismeetmetena,
- küsimust sellest, kas neid meetmeid kehtestades on Iirimaa rikkunud asutamislepingu artiklis 7 ja määruses nr 101/76 sätestatud mittediskrimineerimise nõuet.

55. Esmalt tuleb uurida pädevuse küsimust, mis on teistele küsimustele antava vastuse aluseks, sealjuures ka mittediskrimineerimise nõude võimaliku rikkumise kohta esitatud küsimuse aluseks.

Iirimaa pädevus

56. Põhikohtuasja 88/77 hagejad vaidlustasid Iirimaa pädevuse võtta riiklikul tasandil säilitamismeetmeid, kuivõrd selliste meetmete võtmise pädevus on nende väitel ainult ühendusel.

57. Selle väite puhul tuginevad nad ühinemisakti artiklile 102, millega jäetakse ühenduse institutsioonidele õigus määrata kindlaks ühise kalapüügikorralduse tingimused, millega tagatakse merepõhja kaitse ja mere bioloogiliste varude säilimine, määrustele nr 100 ja 101/76, mille eesmärgiks on korraldada ühiselt kalandustoodete turgu ja selle valdkonna struktuuripoliitikat, ning Haagi resolutsioonile, kuivõrd selles nähakse ette püügipiirkondade laiendamine „kooskõlastatult“.

58. 14. juuli 1976. aasta kohtuotsus kohtuasjades 3, 4 ja 6/76, *Kramer et al.* (EKL, lk 1279), ei välista sellist lähenemist, sest sellega tunnustatakse liikmesriikide pädevust antud osas vaid sedavõrd, kuivõrd see tuleneb varasematest rahvusvahelisel tasandil võetud kohustustest.

59. Prantsusmaa valitsus rõhutab kohtuasja 88/77 raames esitatud märkuses, et kalanduspoliitika näol on tegemist ühenduse poliitikaga, nagu see tuleneb EMÜ asutamislepingu artikli 38 lõikest 1 ja hilisematest määrustest, ning et seda asjaolu kinnitavad säilitusmeetmete puhul täpsemalt ühinemisakti artikkel 102 ja Haagi resolutsioon.

60. Sellist seisukohta toetab väidetavalt ka Euroopa Kohtu kohtupraktika *Krameri* kohtuasjas.

61. Pädevus kehtestada püsivaid meetmeid kalanduse valdkonnas kuulub Prantsusmaa valitsuse väitel ainult ühendusele kui sellisele ning Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt on tegemist ainupädevusega, nagu see eeskätt väljendub 31. märtsi 1971. aasta otsuse kohtuasjas 22/79 komisjon *versus* nõukogu (EKL, lk 263) põhjenduses 31.

62. Prantsusmaa valitsus leiab sellest lähtuvalt, et kõik liikmesriikide ühepoolsed meetmed selles valdkonnas on vastuolus ühenduse õigusaktidega alates hetkest, kui ühenduse pädevus rakendub täies ulatuses, või alates ühinemisakti artiklis 102 osutatud üleminekuperioodi lõppemisest.

63. Euroopa Kohus on 14. juuli 1976. aasta otsuses Kramereri kohtuasjas juba otsustanud, et säilitamismeetmete võtmise pädevus on ühendusel, see puudutab nii iseseisvaid meetmeid kui ka kolmandate riikidega või rahvusvaheliste organisatsioonide raames sõlmitavaid kokkuleppeid.

64. Sedavõrd, kuivõrd ühendus on seda pädevust rakendanud, on ühenduse õigusnormid ülimuslikud liikmesriikide kõikide erinevate õigusaktide suhtes.

65. Seevastu seni, kuni ühinemisakti artikliga 102 ettenähtud üleminekuperiood ei ole lõppenud ning kuni ühendus ei ole täiel määral rakendanud oma pädevust antud valdkonnas, võivad liikmesriigid võtta riiklikul tasandil asjakohaseid säilitusmeetmeid, kahjustamata seejuures asutamislepingust, eriti selle artiklist 5 tulenevaid koostööõudeid.

66. Seega tuleb pidada asjakohaseks, et eelnevalt meelde tuletades, et üldpõhimõttena ei võta liikmesriigid enne ühenduse meetmete rakendamist ühepoolseid säilitusmeetmeid, teatas komisjon Haagi resolutsiooni VI lisas, et liikmesriigid võivad võtta vastavaid ajutise loomuga meetmeid juhul, kui ühenduse meetmeid ei ole võimalik õigel ajal kehtestada.

67. Seega tundub, et seoses nõukogu kehtestatud meetmete puudumisega ja suutmatusega saavutada nõukogu raames ühine lahendus, oli Iirimaa õigus oma vastutusallas olevate vete ulatuses võtta säilitusmeetmed tingimusel, et need vastavad ühenduse õigusega sätestatud tingimustele.

68. Seega tuleb tagasi lükata kohtumenetluse 88/77 raames esitaud väide Iirimaa pädevuse kohta vaadeldaval ajajärgul.

Iirimaa võetud meetmete diskrimineeriv iseloom

69. Komisjon väidab, et isegi kui Iirimaa meetmed põhinevad näiliselt neutraalsetel kriteeriumidel, nagu laevade mõõtmed ja võimsus, on tegelikult tegemist diskrimineerivate tingimustega kahel põhjusel.

70. On leidnud tõendamist, et Iirimaa kalalaevastikus ei ole laevu, mis ületaksid vaidlusalustes määrustes sätestatud parameetreid, erandiks on vaid kaks laeva, millest

üks ei ole mitte kunagi keelatud piirkonnas püüdnud, seega hõlmab meede vaid teatavate teiste liikmesriikide, eeskätt Prantsusmaa ja Madalmaade laevastikku.

71. Lisaks sellele kehtestatakse nende meetmetega eri liikmesriikide erinev kohtlemine, kuivõrd peamiselt suurtest laevadest koosnev Madalmaade kalalaevastik tõrjutakse peaaegu täielikult kõnealustest vetest eemale, mõju Prantsusmaa laevastikule, mida kõnealune meede samuti puudutab, oleks väiksem, kuid mõju Briti laevastikule oleks selle parameetreid arvesse võttes olematu.

72. Seega on Iirimaa nende meetmetega samal ajal rikkunud EMÜ asutamislepingu artiklis 7 sätestatud mittediskrimineerimise nõuet ning määruse nr 101/76 artikli 2 lõike 1 sätteid, millele osutatakse Haagi resolutsiooni VI lisas.

73. Prantsusmaa valitsus ja Madalmaade valitsus toetavad neid süüdistusi ning leiavad, et kõnealuste meetmetega on rünnatud ühise kalanduspoliitika üht alustuge.

74. Põhikohtuasja 88/77 hagejad toovad välja samad asjaolud, rõhutades, et seades valikukriteeriumiks laevade mõõtmed ja võimsuse, diskrimineerib Iirimaa suuremaid laevu, tühistades niiviisi Madalmaade kalalaevastiku tänapäevastamisest tulenevad kokkuhoiueelised.

75. Iirimaa valitsus juhib omalt poolt tähelepanu asjaolule, et vaidlusalused meetmed põhinevad tehnilistel kriteeriumidel, mis ei saa olla kuidagi seotud laevade riigikuuluvusega.

76. Kõnealuste meetmete ebavõrdne toime tuleneb asjaomaste riiklike kalalaevastike erinevusest ja mitte valitud kriteeriumidest, seega ei saa neid kriteeriume käsitada diskrimineerivatena.

77. Eeliseid, mida võetud meetmetest võivad saada Iirimaa kalurid, põhjendab Iirimaa valitsuse väitel asjaolu, et ühendus on ise korduvalt, sealjuures ka Haagi resolutsioonis, rõhutanud Iirimaa kalandustööstuse suurendamise toetamise vajadust.

78. Euroopa Kohus on teistes kontekstides, seejuures eriti oma 12. veebruari 1974. aasta otsuses kohtuasjas 152/73, Sotgiu (EKL, lk 153), tunnistanud, et ühenduse õigusega sätestatava võrdse kohtlemise nõudega keelatakse mitte üksnes rahvusest tuleneva nähtava diskrimineerimise ilmingud, vaid ka varjatud diskrimineerimise kõik vormid, mis teisi eristamiskriteeriume kasutades viivad välja samalaadse tulemuseni.

79. Ka vaidlusaluste meetmete puhul on vaieldamatult tegemist kriteeriumidega, mille toimeks on tõrjuda Iirimaa vetest eemale märkimisväärne osa teiste liikmesriikide laevastikest, mis on tavapäraselt neis vetes püüginud tegelenud, samas kui samade meetmetega ei teki mingeid samaväärseid kohustusi Iirimaa enda kodanikele.

80. Seega on need meetmed vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 7, millega keelatakse diskrimineerimine rahvuse põhjal, ning määruse nr 101/76 artikli 2 lõike 1 sätetega, mille kohaselt liikmesriikide poolt kohaldatavad eeskirjad, mis puudutavad kalastamist nende suveräänsuse või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes, ei või põhjustada erinevusi teiste liikmesriikide tingimustes.

Muud vahendid

81. Komisjon, keda toetavad Prantsusmaa valitsus ja Madalmaade valitsus, väidab samuti, et Iirimaa meetmete näol ei ole tegemist õigete säilitusmeetmetega.

82. Kuivõrd eelnevate põhjenduste alusel on kindlaks tehtud Iirimaa meetmete diskrimineeriv loomus, ei ole vajadust seda küsimust täiendavalt käsitleda.

83. Kohtumenetluse käigus on korduvalt kritiseeritud Iirimaa valitsuse käitumist ning selle negatiivset mõju nii ühise kalanduspoliitika rakendamisele kui ka ühenduse huvide kaitsmisele läbirääkimistel kolmandate riikidega.

84. Komisjon rõhutas eriti seda viimast küsimust ja esitas eraldi hagi seoses Iirimaa meetmete mõjuga välisriikidega peetavatele läbirääkimistele.

85. Eelnevaid järeldusi arvesse võttes ei ole vaja nende süüdistuste kohta täiendavalt otsust teha.

86. Piisab osutamisest Euroopa Kohtu poolt 22. mai 1977. aasta määruse põhjendustes juba antud hinnangutele.

87. Kõigest eelnevast tuleneb, et kuigi ei saa vaidlustada Iirimaa pädevust ühenduse nõuetekohaste sätete puudumisel võtta ajutisi säilitusmeetmeid oma jurisdiktsiooni all olevates vetes, tuleb tunnistada, et seoses kalandusministeeriumi 16. veebruari 1977. aasta määrusega sätestatud meetmete diskrimineeriva iseloomuga ei ole Iirimaa täitnud asutamislepingust tulenevaid kohustusi, eriti EMÜ asutamislepingu artiklist 7 ja määruse nr 101/76 artiklist 2.

Kohtukulud

88. Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud.

89. Kohtuvaidluse kaotanud pooleks on kostja.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Kalandusministeeriumi 16. veebruari 1977. aasta määruste „Sea fisheries (conservation and rational exploitation) order, 1977“ ja „Sea fisheries (conservation and rational exploitation) (no 2) order, 1977“ jõustamisega ei täitnud Iirimaa Euroopa Majandusühenduse asutamislepingust tulenevaid kohustusi.

2. Mõista Iirimaaalt välja kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud.

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. veebruaril 1978 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher